

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

□

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Evocarea lui Partenie Cosma. — Cronica economică. — Note: Obiceiuri dăunătoare. — Către băncile noastre. — *Cronică:* Partenie Cosma. Capitalul Institutului Național de credit. Un Institut de credit comercial? Cum se repartizează beneficiile Băncii Naționale pe 1936. Majorarea taxelor de timbru la acțiunile judiciare. Scumpirea tarifelor pe C. F. R. Reasigurarea imobilelor statului. Urcarea scontului Băncii Naționale. Rezultatele guvernării național-socialiste.

Evocarea lui Partenie Cosma.

de PAMFIL ȘEICARU.

I s'ar fi cuvenit o măreață pomenire lui Partenie Cosma, conturată figură istorică a Ardealului realist, — tenace în neînduplecata voință înfăptuitoare.

S'au împlinit o sută de ani dela nașterea celui ursit să fie ctitorul renașterii economice a Românilor din Transilvania și părțile ungurene; iar evocarea lui Partenie Cosma ar putea fi oportună ca o dreaptă muștrare pentru toate uitările, pentru toate rățăcirile de azi.

S'a născut în Beiuș (Bihor), a studiat și teologia și dreptul. Din frecventarea studiilor teologice, a rămas profund legat de biserică: avea o aleasă sensibilitate religioasă. Cine ar fi bănuțit oare că din studentul, ce cânta așa de frumos, în neprihănită lui emoție, Dumineca și sărbătorile în strana bisericii macedo-române din Budapesta, va ieși chibzuțul mănunchi al realităților economice de mai târziu?

Mija în înclinările lui Partenie Cosma, ceva din pasiunea lui realistă. Se contura timid, în articole pe care le publica la „Telegraful Român” (din Sibiu) și la „Concordia” (din Budapesta), așa de liniare în arhitectura lor, așa de limpezi în expunerea unei gândiri de o neobiceiuită, o precoce maturitate. Și mai târziu, ca avocat, s'a înfățișat alegătorilor din Beiuș, care l-au trimis în parlamentul dela Budapesta.

Interesantă este cuvântarea rostită de el în parlament, la 1878, asupra problemei externe. În cuprinsul monarhiei, a designat cu o siguranță de clinician punctul bolnav al monarhiei: Bosnia și Herzegovina, — a căror anexare o socotea fatală pentru siguranța Austro-Ungariei:

„Provinciile ce sunt de ocupat vor fi apte, după ce cu enorme sacrificii le-am adus la majorat, să devină în corpul Patriei noastre dinamitul care o va sparge”.

Și mai departe se declara împotriva anexării Bosniei și Herzegovinei, fiindcă prin această anexare monarhia va fi împinsă, prin însăși numărul popoarelor slave pe care îl va cuprinde, să cedeze tot mai mult unei politici slave. Dar în afară de această alunecare a politicii monarhiei pe povârnișul slav, — la înglobarea Bosniei și Herzegovinei, se mai împotriveau și unele învățăminte ale trecutului apropiat la această anexare: cele două provincii au fost focarul care a aprins, nu odată, Orientul, așa că și în

viitor ele vor provoca evenimente care vor fi poate fatale monarhiei.

Să rostești asemenea judecăți politice la 1878, — ca ele să fie ratificate patruzeci de ani mai târziu în 1918 de cursul evenimentelor istorice, — iață o minte de rară putere de intuire, de anticipare.

Dar elogiul pe care îl făcea României, Stat sortit să fie primul dig împotriva revărsării rusești?

„Acolo, la Dunăre, există un popor brav, și tânăr, care-și cunoaște chemarea sa europeană și este în stare a o împlini, — a cărui alianță poate fi prețioasă pentru orișicine“.

„De aceea pentru monarhie ar fi un mare câștig să știe că în drumul Rusiei spre Dardanele se găsește o țară tare. Ar implica această alianță o altă politică față de Românii din monarhie“.

La fiecare lege, participa cu aceiași siguranță de gândire, cu aceiași independență în expresie și cu hotărâtă, limpede formulare. Va fi desprins Partenie Cosma o oarecare zădărnice a acestei continui măcinări de vorbe, din care nu iese niciodată pâinea faptei; va fi desprins, din contactul mai intim cu structura Statului maghiar, o tactică mai fecundă? Nu se prea știe: fapt este că, în 1881, cu toate că pune bazele partidului național-român, fixând ieșirea din linia moderată a lui Mocioni.

Partenie Cosma își îndreaptă privirile spre viața economică. Aceasta socoate el că va putea fi sectorul celei mai fecunde lupte în izbândiri definitive.

Există, înființată încă dela 1872, o bancă populară la Rășinari, întemeiată de un inimos cooperatist, Disarion Roman și Banca „Albina“ din Sibiu. În această mică injghebare, Partenie Cosma a văzut punctul de reazim al unei îndrăsnețe ofensive economice a Românilor.

Elocința este spectaculoasă, dar pe urma risipei de cuvinte nu rămâne niciodată gestul de înfăptuire; și tăcut, fără să exteriorizeze mărețele planuri ce mocneau în el, Partenie Cosma a început multiplicarea băncilor românești.

Tactica era plină de prudență, în îndrăsneala obiectivelor pe care și le fixase: cât mai multe bănci, cu capitaluri cât de modeste, reprezentând exact economiile românești, — fiindcă acestor

bănei mici nu li se putea da de către ochiul vigilent al politicei maghiare o prea mare importanță. Dacă s'ar fi strâns toate economiile românești numai în două-trei bănci mari, cu totul altfel ar fi fost socotite: ar fi deslănțuit apriga persecuție a Statului unguresc.

Dela 1881 la 1892 s'au înființat încă 35 de bănci (total 37), — în perioada 1892—1900, alte 59, — iar dela 1900 la 1914, încă 175. Ca nu cumva aceste bănci să fie ispitite de operații aventuroase, riscând nesăbăduit economiile românești, ce le-au fost încredințate spre fructificare, și prăbușirea câtorva bănci să târască în căderea lor însăși încrederea depunătorilor, — Partenie Cosma le-a unit într'o asociație „Solidaritatea“: și după exemplul cuminte al Sașilor,^{*)} le-a subordonat pe toate unui unic control. Așa erau de puternice legăturile și disciplina, operațiile atât de corecte și de severe în cântărirea fiecărui credit pe care îl acordau, că Statul maghiar, când și-a dat seama de forța activă pe care o reprezentau băncile românești înmănușiate în „Solidaritatea“, a înțeles că era prea târziu, nu le-a mai putut face nimic, decât să le respecte.

Care a fost obiectivul acestei împânziri de bănci a Ardealului, Banatului și Crișanei? În primul rând, să sprijine cucerirea pământurilor aparținând Ungurilor de către Români, pe tăcute, la fiecare groș dispus să-și vândă moșia se prezenta ofertanți români gata de a plăti peșin un preț bun. Cum era mai totdeauna ispititor prețul, tot sporeau suprafețele de moșii ce treceau în mâini românești. O bine plănuită, conștientă, politică de acaparare a pământurilor, o treptată desrobire economică a Românilor, — ea oricât ar fi fost de bine mascată, să nu trezească într'o zi furtuna protestelor ungurești. O bogată documentare maghiară asupra acestei stări de spirit, cu statistici concludente, ar fi folosită spre a defini vastitatea planului politic al lui Partenie Cosma, plan deghizat în acea modestă activitate a unor mărunte bănci strânse în asociația „Solidaritatea“.

^{*)} Afirmațiune greșită, pentru că „Solidaritatea“ asociația băncilor românești din Transilvania, a fost înființată înainte de Sindicatul de control al băncilor săsești. Mai mult, „Solidaritatea“ a fost primul organism de acest fel din tot euprinsul fostului Imperiu Austro-Ungar N. R.

Alături de expansiunea proprietății românești prin cumpărări de pământuri dela Unguri, Partenie Cosma urmărea organizarea conștiinței naționale a Românilor. În primii 25 de ani de activitate a lui Partenie Cosma la „Albina“, s'au dat 325 000 coroane aur pentru școli, pentru biserici, pentru activitatea „Astrei“, pentru burse. Toate manifestările culturale românești se rezimau pe organizarea economică concepută de Partenie Cosma.

M'am întrebat adesea, și n'am isbutit niciodată să pricep cum de s'a irosit de odată tot acest cuminte și harnic realism ardelenesc, cum de nu au putut primi o nouă și amplă impulsie de energie băncile cuprinse în „Solidaritatea“? Să se fi dat sminteală, așa deodată, pierzându-și toată chibzuiala, toată prudența ce le-au asigurat atâtea izbânzi în împrejurări extrem de vitrege?

Ce gând hain ne-a împiedecat să transformăm mănunchiul dela „Solidaritatea“ în baza a unei politici naționale de Stat, politică merită să repare toate nedreptățile trecutului, să asigure dezvoltarea economică a elementului românesc în cucerirea orașelor, în crearea acelei structuri economice-naționale?

Firește, a trecut peste înjghebările economice, făcute sub inspirația lui Partenie Cosma, uraganul războiului: și în 1919 băncile ardelenene nu mai aveau robustețea din'nainte de 1914. Dar nu mai puțin cadrele economice existau: și n'au fost utilizate, fiindcă nu a avut Statul român concepția unei politici naționale.

Am pierdut optsprezece ani fără să fi fost utilizată în înstărirea Românilor singura formă în care o politică de afirmare națională trece din faza retorică, în faza realizărilor.

Am vrea ca fugara evocare a lui Partenie Cosma să treacă grea ca o muștrare, prefațând o desmetecire.

(„Curentul“ No. 3215, din 13 Febr. 1937.)

Cronica economică.

— Vineri, 29 Ianuarie, după masă, Delegația Economică a guvernului a ținut ședință. Principala chestiune, care s'a desbătut în această ședință a fost prelungirea termenului de lichidare a autorizațiilor de export prin compensație. În adevăr, printr'un jurnal al Consiliului de Miniștri s'a decis, ca până la 1 Fe-

bruarie 1937, toate autorizațiile de export prin compensație să fie lichidate, iar în ce privește autorizațiile de import prin compensație să fie lichidate, până cel mai târziu la 1 Martie a. c. Din diferite cauze, o parte din posesorii autorizațiilor de export nu au putut face exportul și în consecință au cerut prelungirea răstimpului de lichidare. După discuții ample s'a hotărât ca termenii menționați să nu se mai prelungească, în principiu. Totuși, dacă se va constata, că anumite case sau întreprinderi au încheiat contractele cu clauza rezolatorie, se vor examina aceste contracte și se vor decide dela caz la caz, prelungirile eventuale acordându-se numai de Delegația Economică a guvernului.

Tot în această ședință a Delegației Economice a guvernului s'a continuat discuția asupra anteproiectului de lege pentru înființarea societății de industrializarea inului și a cânepii. S'a stabilit definitiv, că Statul va avea în societate majoritatea capitalului social, restul urmând a se completa prin subscripție publică, la care va participa și cooperația, apoi industriile textile actualmente în ființă, precum și particularii. Pe lângă aceste chestiuni mărunte, Delegația Economică s'a ocupat amănunțit și de soarta moșilor mineri, hotărând de a li-se acorda expozibili cu preț redus și să se înființeze mai multe depozite în apropierea exploatărilor miniere. Noi sperăm că hotărârea aceasta nu va rămâne numai pe hârtie, ci va fi efectiv dusă la împlinire, spre a se veni în ajutorul material al celei mai neglijate populațiuni românești din România Intregită.

— Negocierile financiare dintre țara noastră și Cehoslovacia au luat sfârșit. Din dispozițiile protocolului de curând semnat rezultă următoarele: României i s'a admis un credit de circa 500 milioane coroane cehoslovace, pentru acoperirea comenzilor de mărfuri și materiale făcute în Cehoslovacia. Plata creditului acordat se va face într'un număr mai mare de ani, prin vărsăminte de bani și mărfuri. Pentru facilitarea transferului respectiv s'au adoptat soluțiile următoare: 1. Un export de mărfuri, cari nu formează obiectul unui export obicinuit, fără de vărsare de devize la Banca Națională. 2. În rândul al doilea, cedarea unei părți din devizele provenite din exportul normal al țării noastre în contul noilor comenzi. În schimb, Cehoslovacii, prin monopolul de stat al cerealelor lor, s'au angajat să cumpere în fiecare an importante cantități de grâu dela noi. Dar, nici pentru acest export, făcând parte din planul comercial româno-cehoslovac în 1937, nu se vor vărsa devize la Banca Națională. În baza acordului schițat mai sus vor fi încheiate unele contracte precizând amănunțit condițiile de executare a tuturor comenzilor făcute.

— În decursul ultimei săptămâni, cursurile valorilor mobiliare dela bursa noastră s'au arătat foarte ferme. Fermitatea s'a manifestat cu deosebire la ac-

țiunile și valorile societăților petrolifere. Atenția bursierilor români este, natural, îndreptată spre valorile petrolifere, datorită faptului, că cursurile sosite dela Paris asupra acestor acțiuni acuzau sporuri neconținute. S'au urcat apoi și acțiunile creditului Românesc și Petrolului Românesc, apoi s'au bucurat de o foarte bună dispoziție și valorile bancare. Deasemenea s'au urcat simțitor aproape toate rentele de stat, atât cele interne, cât și cele externe, mai ales rentele împrumutului de stabilizare și de dezvoltare. Se observă tranșii foarte importante cu rentele de stat, ceea ce face ca proiectul lor să fie ferm mereu. Bonurile de impozite, cari, într'o vreme, din cauza marelui cantități emise, se puteau cumpăra pe un preț ridicol, azi aproape că nu se mai găsesc, fiind strânse de pe piață pentru plăți făcute statului. Este unul dintre semnele înbucurătoare, care ne face să credem că marea criză a început să cedeze. Căci, dacă aceasta și-a făcut apariția printr'o prăbușire totală și bruscă a tuturor valorilor mobiliare, o reluare a cursurilor dela bursa de efecte nu poate să însemne decât un început de prosperitate în țară și în lume. Trebuie spus acest lucru *urbi et orbi*, pentru a pune capăt scepticismului românesc și nebuniei comunismului internațional, acesta din urmă fiind favorizat în primul rând de criza economică mondială.

— În decursul săptămânii trecute, piața internă a petrolului a fost fermă. Prețurile s'au menținut aceleași. Pe piața internațională se observă o slăbire a prețului benzinei. Prețurile la petrol și motorină s'au marcat însă foarte ferme. În lipsa disponibilelor importante, aceste două articole nu se mai oferă. Disponibile mari sunt la păcură, dar prețurile sunt stabile. În ce privește țiteul, acesta, din cauza scăderii continue a producției, aproape că nu se mai găsește de vânzare.

În ce privește raporturile noastre externe, exportul nostru cu Austria și Bulgaria se menține în vechea situație, plata cerându-se în devize forte sută la sută. Cu Italia s'a prelungit convenția provizorie până la 15 Februarie, exporturile fiind aprobate în condițiile de clearing. Exportul în Germania se menține în limitele cotei de 25%. Întrucât exportatorii din România nu au putut cădea de acord până acum cu privire la repartitia între ei a cotei stabilite. Ministerul de Industrie și Comerț a hotărât să facă el repartizarea.

— În cea mai mare parte a țării, un strat suficient de zăpadă acopere sămănăturile de toamnă, cari sunt, în felul acesta, la adăpost de orice pericol de îngheț. În Dobrogea, până în momentul de față, se pare că se face excepție. Aici, viscolul a fost mai puternic decât în celelalte provincii și a descoperit ogoarele pe întinderi foarte mari. În situația aceasta se află și alte regiuni de ale țării, mai ales în sudul

Ardealului, dar riscul înghețării sămănăturilor a dispărut pentru moment, prin faptul, că s'a abătut prin aceste locuri un vânt cald cel, care nu poate face decât bine tuturor sămănăturilor de toamnă.

Ministerul de Agricultură va cumpăra vre-o 15 garnituri de treer, treeratoare și tractoare pentru a crea diferite centre agronomice în țară, punându-le sub conducerea unui inginer agronom. Aceste loturi demonstrative vor fi instalate și pe terenurile agricultorilor, unde se vor face probe cu privire la adâncimea arăturii, a timpului, în care arătura trebuie făcută, epoca sămănăturii, etc. Se vor încerca, apoi, felul de mașini agricole perfecționate și întrebuințarea diferitelor preparate pentru combaterea paraziților animalii și vegetali. În anul în curs, organizarea căm-purilor de experiențe se va face și se va conduce după normele și cu concursul Institutului de cercetări agronomice. Să sperăm că toate aceste încercări vor avea rezultatele dorite, contribuind cu un ceas mai devreme la reînvierea agriculturii noastre naționale.

— Piața noastră metalurgică s'a manifestat în săptămâna, care a trecut, destul de ferm. S'a cerut mult fier comercial, tablă țărănească, unelte agricole ca: sape, pluguri, cuie, sârmă, etc. La toate acestea, prețurile sunt în urcare. Deasemenea și pe piața mondială situația metalelor este foarte favorabilă. La aramă, situația este deosebit de favorabilă: consumul general este superior producției. Chiar dacă s'ar mări producția, prețurile acestui metal vor continua să fie ferme. Cositorul iarăși se prezintă favorabil. Cartelul cositorului, prelungit pe încă 5 ani, va avea grija, ca prețurile să nu varieze prea mult. În ce privește zincul, dat fiind faptul că o înțelegere între producători nu este cu puțință, se crede că prețurile vor avea mari oscilațiuni. În ultimul timp se semnalează urcări foarte mari de prețuri la materiile prime și semifabricate în străinătate. — Japonia a făcut pe piața Europei occidentale mari cereri de tablă groasă, probabil pentru construcțiile navale. În țara din extremul orient, producția fierului a crescut în ultima vreme într'o proporție grozavă. Fonta brută se producea în 1931 în cantitate de 1 milion 400 mii de tone, iar în 1936 de 2 milioane și 800 mii tone, adică dublu a oțelului brut, în 1931 era de 1 milion 900 mii tone, iar în 1936 a fost de 5 milioane; fabricatele de fier arătau o producție de 1 milion 660 mii tone în 1931, iar în anul 1936 producția a fost nu mai puțină de 4 milioane. Or, cu toată această sporire considerabilă a producției de fier, cererile în Japonia sunt atât de mari încât această țară trebuie să importe cantități enorme de fontă brută din Statele Unite și din Rusia.

— Lemnul românesc se bucură și de data aceasta de o admirabilă conjunctură. Prețurile lemnului nostru sunt în continuă creștere, datorită calității și sortajului,

Față de această situație atât de bună, asociația industriilor forestiere a hotărât, încă din luna Ianuarie, urcarea prețurilor. A sporit, cu deosebire, numărul cererilor din Egipt, Palestina, Maroc, Turcia, Brazilia. Dificultăți s'au ivit în calea relațiilor forestiere cu Germania și cu Grecia. Exportul în prima țară a scăzut, din cauza instabilității cursului mărcii germane. În ce privește piața greacă, asociația industriilor forestiere a decis suspendarea exportului de cherestea în Grecia, până la completa lichidare a activului românesc, care, după cum se știe, este blocat în această țară. Ar fi bine totuși, dacă s'ar soluționa odată toate chestiunile pendente între noi și greci, pentru că noi avem interesul să nu pierdem piața elină, cu atât mai vărtos, cu cât desfacerea lemnului românesc pe piața greacă se lovește de concurența lemnului rusesc, Jugo-Slav și Austriac. Anglia, după cum am arătat și cu alte ocazii, a devenit unul dintre cei mai buni clienți de-ai noștri în ce privește târgul lemnului. Ea cumpără cantități mari de lemne, mai ales rășinoase, plătind prețuri bune. Ungaria, având de importat 11 mii vagoane de cherestea de brad, conform acordului român-cesoslovac-austriac, va trebui, desigur, să facă apel și la noi. Franța, împreună cu coloniile din Africa de nord, încă resimte nevoia unei mari cantități de lemne, din care cauză a redus taxele de import de la 64 la 12 franci de tonă. Asociația forestieră din România și-a îndreptat în mod serios atenția spre Franța, pentru a câștiga piața din această țară pentru produsele noastre lemnoase. În zilele din urmă au sosit importante cereri de cherestea din Bulgaria, Brazilia și Italia.

— Din bilanțul pe anul 1936 publicat în zilele trecute rezulta, că în patrimoniul Băncii Naționale a României s'au produs schimbări însemnate, cari trebuie relevate, deoarece marchează un început de o necontestată înviore economică. În 1936, Stocul aur al B. N. R. figurează în bilanț cu 16 miliarde și jumătate Lei, față de 10 miliarde și 800 milioane Lei în 1935, deci un spor de 6 miliarde aproximativ. Dacă scădem reevaluarea de 38 la sută, reevaluare făcută în 1936, la începutul lunii Noembrie, vom avea totuși o diferență în plus de circa 2 miliarde față de stocul aur din 1935. Pentru plata importului sunt rezervate devalize de 1 miliard 750 milioane Lei, reprezentând deci o diferență față de anul 1935 de aproape un miliard și jumătate. La devalizele disponibile în contul de clearing diferența nu e decât de 150 milioane în favoarea bilanțului pe 1936. Moneda divizionară a sporit cu 120 milioane Lei față de anul 1935. Un spor, foarte apreciabil marchiază portofoliul comercial, de circa un miliard. Deasemenea, Statul și-a achitat în întregime avansul temporar de două miliarde, pe cari le-a împrumutat de la B. N. R., dar pe care nu i-a putut restitui, timp de trei ani, până azi. Achitarea s'a putut face grație reevaluării din 1936. Tot în același

timp a crescut și circulația fiduciară cu circa 2 și jumătate miliarde. În celelalte posturi sunt diferențe mai mici, cari prezintă importanță mai redusă. Ceea ce trebuie neapărat reținut, prin însemnările de mai sus, este majorarea portofoliului comercial cu un miliard Lei, fapt, care denotă, că Banca Națională a acordat noi credite în decursul anului 1936.

— În ultima săptămână a lunii Ianuarie s'au dus tratative între România și Germania, în Berlin, cu scopul de a se ajunge la încheierea unui acord fiscal între cele două țări. Obiectul convenției este înlăturarea dublei impuneri și combaterea evasiunii fiscale. După negocierile de mai bine de o săptămână, situația se înfățișază astfel: s'a soluționat toate chestiunile în legătură cu impunerea sediilor și întreprinderilor aparținând resortisanților celor două țări și cele cari sunt în legătură cu repartitia cotelor, cari aparțin țărilor de reședință. S'a stabilit statutul fiscal al fiecărei categorii de întreprinderi în parte, astfel, că pe viitor, orice discuție în privința aceasta va fi definitiv înlăturată. Ambele State au făcut sacrificii spre a se ajunge la cea mai dreaptă impunere. Chestiunea, care nu a putut fi rezolvată însă și care a rămas, deocamdată, în litigiu, este impunerea reprezentanților de comerț. Această ultimă problemă a fost ridicată de însuși Ministerul nostru de Finanțe prin instrucțiile de impunerea reprezentanților, date acum câteva luni organelor în subordine, cu care prilej s'au produs o serie de proteste din partea multor legații. Protestele au rămas însă fără efect, pentru motivul că, în situația veche nu mai putea rămâne Statul român, fără pagube importante. Dar guvernul nostru s'a arătat binevoitor și a propus celor interesați încheierea de acorduri fiscale. Rezultatul convorbirilor cu Germania probează în deajuns, că momentul a fost bine ales. Suntem informați că delegații români vor pleca de la Berlin la Praga și Budapesta, spre a încerca încheierea unor convenții asemănătoare.

— Cercurile industriale din țară sunt alarmate de noua decizie luată de Consiliul de Administrație al Căilor Ferate Române de a revizui din nou actualele tarife de transport pentru călători și mărfuri, sporindu-le. Deși Căile Ferate aplică reducerea de 45 la sută din taxele tarifare pentru acele industrii din țară, cari beneficiază de avantajile legii pentru încurajarea industriei naționale, totuși susțin forurile interesate, această reducere este fictivă nu efectivă, pentru motivul că cele 45% se calculează asupra tarifului celui mai urcat. Or, chiar și cu reducerea aceasta, tariful cfr. de transporturi reprezintă de 7 ori și câte odată de 10 ori tariful de regie cfr. În unele cazuri, costul transportului pe căile noastre ferate depășește, chiar pe distanțe scurte, valoarea produselor. Ca exemple, ni se aduc următoarele cazuri concrete: măcinat, care costă loco fabrică 5.000—Lei,

după ce a parcurs o distanță pe cfr. de 100 km., va costa Lei 12.400— deci 150% din valoare; după 200 km, Lei 16.500, deci 220% din valoare. *Portlandul* (ciment), se vinde azi loco fabrică cu 15.000 Lei, Transportul pe cfr. după 200 km. se urcă la 14.800— Lei, deci 100 la sută din valoare, iar după 300 km., la 30.400— Lei, așa că peste 135% din valoare. Se ajunge, prin urmare, la rezultatul exorbitant, că prețul transportului feroviar să fie mai urcat, uneori chiar foarte urcat, decât însăși valoarea mărfii.

Dacă aceasta înseamnă autonomia Căilor noastre Ferate, dacă rostul unui serviciu public de importanța celui, de care ne ocupăm, este ca să scumpească într'un mod insuportabil viața, încasând taxe cari depășesc de 10 ori cheltuielile de regie și exploatare, pentru ca să achite funcționarilor și conducătorilor cfr. lefuri constituind o adevărată sfidare în mijlocul sărăciei generale (vezi cazul fostului Director general Vidrighin, cu 300.000 Lei lunar), atunci noi marea masă a consumatorilor, suntem siliți a ne ridica, protestând într'un singur glas: destul, așa nu mai merge!

— Cu prilejul vizitei sale la Varșovia, domnul Mitifă Constantinescu, Guvernatorul Băncii Naționale a României a acordat un interview ziarului „Gazeta Handlowa” organul cercurilor comerciale și economice din Polonia. Dl Guvernator a declarat între altele, că întrucât Polonia și România sunt două țări cu o structură economică asemănătoare, dezvoltarea intereselor lor comune este foarte favorizată și posibilă. O intensificare a raporturilor economice dintre țările noastre este pe cale de realizare, grație colaborării sincere și amicale a reprezentanților lor.

În ce privește chestiunea monedei românești, D-sa a spus: „Valuta românească este stabilizată și nu mai poate fi vorba de stabilizarea ei la un nou nivel. Nu avem nici un motiv să modificăm valoarea monedei noastre, deoarece actuala ei paritate corespunde întru totul cerințelor noastre. Ea este pe deplin satisfăcătoare, atât în ce privește nivelul prețurilor interne, cât și față de valutele streine”.

Față de neliniștea manifestată de anumite cercuri din țară în timpul din urmă, în ce privește noua valoare a Leului, nu putem decât să ne bucurăm de declarațiile relevate mai sus, al căror autor s'a dovedit a fi un om, care știe să-și facă datoria.

S. P

Note.

Obiceiuri dăunătoare.

La Sibiu, s'a stabilit pentru scurt timp un pretins „inspector general” al societății de asigurare „Victoria” din Berlin.

Venind cu recomandajii din cele mai bune, chiar dela anumiți miniștrii din guvernul actual, s'a prezentat

la toate instituțiile publice, unde i s'a arătat — în baza recomandajilor ce deținea — o deosebită atențiune, primind chiar concursul moral în achiziționarea afacerilor.

Bieții funcționari se plâneau de tortura acestui individ, pretins „inspector general”, care insista mereu chiar în timpul serviciului, iar uneori li s'a impus să contracteze asigurări la societatea amintită.

Astăzi, când avem atâtea societăți indigene, tot atât de solide ca și „Victoria” din Berlin, nu înțelegem deloc procedeul acestor oameni, cari susțin și incurajează comerțul străin.

Faptul este destul de dureros, dacă ne gândim că societăților românești nepoliticianizate, li se refuză orice concurs din partea autorităților județene și comunale.

Dar nu numai atât.

Indivizii aceștia, cari se pretind „inspectori generali” de asigurare, în realitate sunt simpli agenți sau achizitori de asigurare, cari prin conduita lor nu fac altceva decât să compromită ideea de asigurare, atât de însemnată și desvoltată în ultimul timp.

E cazul falsului „inspector general” dela Sibiu, care abuzând de numele domnilor politicieni, cari au binevoit a-l recomanda călduros organelor în subordine, în mai puțin de 2 luni de zile și-a făcut de cap. Iar într'o zi a dispărut, lăsând număroase datorii la hotel, restaurante, comercianți, clienți, etc.

Iată cum se compromite ideea de asigurare de către anumiți indivizi, încurajați de politicienii țării.

Ar fi timpul ca obiceiurile acestea dăunătoare să dispară.

Altfel, publicul de bună credință poate fi ușor păcălit.

ION OPRÎȘ.

Dela „Solidaritatea”.

Către băncile noastre.

Legea asupra cambiei și biletului la ordin, publicată în Mon. Of. No. 100 din 1 Mai 1934, în art. 12, alin. 2 prevede, că: „Posesorul decede din dreptul de a completa cambia în alb după 3 ani dela data emisiunii cambiei”. Pentru a pune institutul Dv. la adăpost de orice surpriză, interpretarea noastră este, că termenul acesta de 3 ani curge, nu dela data emisiunii înscrisă în cambie sau în biletul la ordin, ci dela data când cambia a fost aievea predată de debitor institutului Dv. Că deci debitorul poate să facă dovada că o cambie sau un bilet la ordin în alb, a fost emis cu o dată mai veche decât cea înscrisă în cambie.

Considerând că această dispoziție nu a existat în vechea lege maghiară asupra cambiei și că în conformitate cu art. 110, alin. 2 din legea dela 1 Maiu 1934, prescripția aceasta curge dela data intrării în vigoare a noii legi, adică dela 1 Iunie 1934, că deci acest termen pentru cambiile în alb, cari s'au găsit în portofoliul institutului Dv. înainte de 1 Iunie 1934, expiră la 31 Mai 1937.

În consecință RECOMANDĂM să invitați pe toți debitorii și giranții sau garanții lor, cari V'au liberat cambii în alb pentru acoperirea datoriilor mai vechi de 1 Iunie 1934, ca până la 31 Martie 1937 cel mai târziu să preschimbe cambiile vechi cu alte bilete la ordin, semnate de aceleași persoane, sub sancțiunea denunțării conturilor lor debitoare și a acționării cambiilor aflate în alb în portofoliul institutului. Completarea, protestarea și acționarea, respective investirea cu formulă executorie a acestor cambii, va trebui să se facă cel mai târziu până la 31 Mai 1937.

La creditele aprobate după data de 1 Iunie 1934 și unde Vi s'a predat bilete la ordin în alb după aceasta dată, termenul de 3 ani curge dela data când s'a predat aceste polițe în alb, ceea ce de obicei se face cu ocaziunea semnării actului de împrumut.

CRONICA

Centenarul Partenie Cosma. La 12 crt. s'au împlinit 100 de ani dela nașterea lui *Partenie Cosma*, fost director general la banca „Albina”, Sibiu și una din cele mai proeminente personalități ale Românilor ardeleni în timpurile antebelice, în cari, vreme de jumătate secol încheiat, a avut un rol conducător covârșitor și determinant, în toate manifestațiunile vieții noastre publice din Ardeal: pe teren economic, politic, bisericesc și social.

Cu prilejul acestei aniversări Partenie Cosma a fost comemorat la București în o conferință finută, în seara zilei de 12 crt. la Radio de dl Ion I. Lapedatu, administrator-delegat la Banca Națională a României; în Cluj la Academia Comercială prin rostul dlui Prof. Dr. Ioan Mateiu; iar la 14 crt. se va oficia un parastas și va fi comemorat în o conferință în orașul său natal Beiuș.

În Sibiu comemorarea se va face de banca „Albina” — după cum suntem în-

formați — la 9 Mai a. c. (Dumineca Tomii) în înțelegere cu familia. Programul se va publica la timp.

*

În vederea aniversării centenare Comisia interimară a Municipiului Sibiu, onorând cererea unui grup de intelectuali sibieni, pornită din cercurile băncii „Albina”, a schimbat numele stradei Roșiorilor (fostă înainte de Unire a Țintășilor) în *Strada Partenie Cosma*.

S'a reparat în felul acesta o greșală comisă de una din Primăriile anterioare, care dase numele ilustrului defunct unei mici și dosnice strade periferice, fapt jignitor pentru memoria defunctului și au constituit o permanentă rușine pentru românii sibieni.

*

Capitalul Institutului Național de credit agricol. Proiectul guvernului pentru înființarea Institutului Național de credit agricol prevedea un capital inițial de un miliard și jumătate. Crezându-se că suma aceasta n'ar fi suficientă, s'a hotărât să se majoreze cu încă un miliard de Lei.

Astfel capitalul inițial al instituției proiectate, urmează să fie de două miliarde și jumătate Lei, din care Banca Națională — după modificarea statutelor — ar participa cu 700 milioane Lei.

*

Un institut de credit comercial? S'a produs în ultimele zile un demers al tuturor organizațiilor comerciale în frunte cu Camera de Comerț din București, pe lângă Ministerul de finanțe, pentru a se crea prin o lege nouă un institut de credit comercial, așa cum este proiectat Institutul Național de credit pentru agricultură, Institutul de credit pentru meșteșugari și Institutul de credit pentru funcționari.

Din informațiunile ziarelor din București reese, că dl ministru de finanțe Mircea Cancicov s'a declarat cu toată hotărârea împotriva creerii unui astfel de institut, care pe lângă lovitura grea ce ar da băncilor, dar ar atinge chiar interesele Băncii Naționale.

Recunoaștem strădania guvernului de a da viață economiei noastre naționale și în special de a reînvia creditul, însă ne îndoim de rezultatele scontate prin soluțiunile sau mijloacele proiectate.

Nu numai că înființarea unui institut de credit comercial e exclus, dar și viabilitatea celorlalte instituții în felul proiectat, pare a fi problematică.

*

Cum se repartizează beneficiile Băncii Naționale pe 1936. Banca Națională a României și-a întocmit bilanțul pe anul 1936. Beneficiile realizate vor fi astfel repartizate:

Conform prevederilor statutelor, se repartizează din beneficiul net 20 la sută fondului de rezervă, 30 la sută din restul de 80 la sută, pentru participarea statului, 8 la sută pentru personal, din care 6 la sută Casei de pensuni.

Dividendul acțiunilor pentru anul trecut a fost fixat la 270 Lei, adică cu 30 de Lei mai mult decât a fost pe 1935.

Holăririle acestea s'au adus în ultima ședință a Consiliului de administrație a Băncii Naționale de la 29 luna trecută.

Majorarea taxelor de timbru la acțiunile judiciare. Odată cu proiectul de buget, se va depune în parlament un proiect de lege pentru modificarea unora din dispozițiunile actualei legi a timbrului.

Noul proiect prevede sporirea timbrării acțiunilor cu caracter judiciar de la 27 Lei cât este actualmente, la 30 Lei.

Se mai prevăd încă ușoare modificări la timbrarea proporțională a actelor cu caracter patrimonial.

Scumpirea tarifelor pe C. F. R. În ultima ședință a Consiliului Superior al comunicațiilor, ținută la 30 Ianuarie a. c., s'a decis majorarea cu 10 la sută a tarifelor actuale de călători și cu 15 la sută a celor de mărfuri.

Se spune că sumele provenite din aplicarea acestor sporuri vor servi exclusiv la executarea lucrărilor în legătură cu apărarea națională.

Reasigurarea imobilelor statului. Pe lângă Ministerul de Interne a început să funcționeze Casa de Asigurare a imobilelor statului.

Se știe că în baza legii de organizare a Casei de Asigurare amintită, toate imobilele statului, județului și comunei sunt asigurate obligator de către această instituție.

Incepându-și activitatea a trebuit să caute legături cu societăți particulare reasigurătoare.

Tratativele cu aceste societăți s'au terminat zilele acestea, ajungându-se la un acord.

S'a semnat o convenție de reasigurare cu societățile particulare din țară: Dacia-România, Generala, Prima Ardeleană, Agrícola-Fonciera, Naționala, Steaua României, Adriatica și Caledonian Român.

Ne bucură faptul că între societățile reasigurătoare figurează și vechea societate românească din Transilvania, Prima Ardeleană.

Urcarea scontului Băncii Franței. La data de 28 Ianuarie a. c. Banca Franței a ridicat taxa de scont de la 2 la 4 la sută.

Astfel, taxa la avansurile pe 30 de zile face 4 la sută, iar la avansurile pe titluri face 5 la sută, față de 2 la sută și respectiv 3 și jumătate la sută cât era înainte.

Rezultatele guvernării național-socialiste în Germania. S'au împlinit 4 ani decând național-socialiștii au luat conducerea Germaniei. În decursul acestui timp s'au obținut realizări importante în toate domeniile de activitate.

Iată câteva date într-o statistică oficială publicată de curând.

În 1932 Germania avea peste 5 milioane șomeri, iar în anul 1936 numărul acestora s'a redus la 1 mil. 40 mii. În acest timp numărul lucrătorilor și funcționarilor, cari au un loc de muncă s'a ridicat de la 12 milioane și jumătate la 17 mil. 150 mii. Durata de muncă pe zi în industrie s'a ridicat, în cursul aceleiași epoci, de la 6,9 ore la 7,59 ore, iar proporțional valoarea producției industriale a sporit de la 34.800 milioane mărci, în 1933, la 49.600 milioane, în 1934, și la 65.100 milioane mărci în 1936.

Valoarea producției agricole a crescut în același ritm de la 8.700 milioane la 11.100 milioane și apoi la 12 miliarde mărci.

Capitalul investit s'a ridicat de la 3.900 milioane mărci în 1932, la 13.800 milioane mărci în 1936.

Numărul construcțiilor nouilor locuințe de la 131 mii la 270 mii.

Venitele căilor ferate ale Reichului de la 2.930 milioane mărci la 3.960 milioane mărci.

Veniturile Reichului din impozite, taxe vamale și tot felul de taxe au crescut de la 6.650 milioane mărci în 1932, la 8.200 milioane mărci în 1934 și la 11.500 milioane mărci în 1936.

În aceeași perioadă, depunerile la Casele de economii au sporit de la 11.400 milioane mărci la 12.800 milioane și apoi la 14.600 milioane mărci.

Din aceste date se poate constata cât de sănătoasă este guvernarea național-socialiștilor pentru statul german.

I. D. P.

Codul Penal Regele Carol al II-lea
cu index alfabetic Lei 20—

Codul de Procedură Penală
cu index alfabetic Lei 20—

Depozit la Librăria „Dacia Traiană”, Sibiu Piața Unirii 7